

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejska inicjatywa dotycząca przetwarzania w chmurze oraz priorytety w normalizacji ICT na jednolitym rynku cyfrowym

(2017/C 088/07)

Sprawozdawca:	Anne Karjalainen (FI/PES), radna miasta Kerava
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Priorytety w normalizacji ICT na jednolitym rynku cyfrowym” COM(2016) 176 final Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska inicjatywa dotycząca przetwarzania w chmurze – budowanie w Europie konkurencyjnej gospodarki opartej na danych i wiedzy” COM(2016) 178 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi wstępne

1. Uważa, że inicjatywy Komisji dotyczące europejskiej chmury oraz priorytetów w normalizacji ICT są ważne, zwłaszcza z punktu widzenia pozycji Europy w globalnej gospodarce cyfrowej i realizacji celów strategii jednolitego rynku cyfrowego.
2. Zauważa, że zmniejszenie przeszkód dla udostępniania wiedzy znacznie zwiększy konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw, a także przyniesie korzyści władzom lokalnym i regionalnym.
3. Ocenia podejście Komisji zakładające stopniowy rozwój europejskich usług przetwarzania w chmurze jako rozsądne i z zadowoleniem odnotowuje, że takie ramy umożliwią najpierw środowisku naukowemu, a następnie przedsiębiorstwom oraz władzom lokalnym i regionalnym zarówno wykorzystywanie udostępnionej wiedzy, jak i jej tworzenie.
4. Podziela pogląd Komisji, że konkurencyjne obliczenia o wysokiej wydajności można rozwijać jedynie poprzez wspólne działania.
5. Zgadza się z Komisją, że należy zwiększyć europejskie wysiłki w zakresie normalizacji ICT, aby wykorzystać potencjał cyfryzacji i świadczyć usługi transgraniczne.
6. Zauważa, że niezależnie od normalizacji ICT przedsiębiorstwa i sektor publiczny muszą również mieć swobodę tworzenia, nabywania i stosowania innowacyjnych rozwiązań, które odbiegają od tych norm.
7. Odnotowuje, że opracowywanie lub stosowanie wspólnych norm nadal pozostawia wiele do życzenia w wielu dziedzinach kluczowych dla jednolitego rynku cyfrowego, na przykład w zakresie identyfikacji elektronicznej, i jest wciąż bardzo zaniepokojony faktem, że różnice geograficzne w dostępności szybkich sieci szerokopasmowych utrudniają pełne urzeczywistnienie jednolitego rynku cyfrowego⁽¹⁾. Wyspiarskość jest niekorzystnym czynnikiem geograficznym ze względu na konieczność bardziej kosztownych kabli podmorskich.
8. Ponawia w tym kontekście swój postulat, by projekty dotyczące rozwoju łączy szerokopasmowych zostały uznane za usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym⁽²⁾.
9. Potwierdza, że europejskie samorządy lokalne i regionalne z chęcią będą rozwijać udostępnianie wiedzy, a także informować, jakie normy ICT są im potrzebne w kontekście rozwoju usług publicznych⁽³⁾.

⁽¹⁾ Zob. CdR 104/2010, CdR 65/2011, CdR 3597/2013, CdR 2646/2015 i CdR 4165/2014.

⁽²⁾ CdR 2646/2015.

⁽³⁾ CdR 626/2012.

10. Wzywa Komisję do zadbania o to, by odpowiednie krajowe podmioty we wszystkich państwach członkowskich podjęły stosowne działania promujące usługi dla otwartej nauki oparte na chmurze oraz w szerszym zakresie udostępnianie wiedzy, gdyż istnieje poważne ryzyko, iż w przeciwnym razie różnice między państwami członkowskimi będą rosnąć w dużym tempie, co szybko będzie widoczne w działalności władz lokalnych i regionalnych.

11. Zgadza się z Komisją, że każda organizacja – duża czy mała, publiczna czy prywatna – powinna właściwie zarządzać zagrożeniami dla bezpieczeństwa cybernetycznego oraz, w razie konieczności, być w stanie wykazać, że robi to z powodzeniem; zaleca opracowanie środków mających pomóc w rozwijaniu *know-how* z zakresu bezpieczeństwa cybernetycznego na każdym niezbędnym poziomie⁽⁴⁾.

12. Ogólnie podkreśla, że aby móc skorzystać z wielu możliwości, jakie oferuje jednolity rynek cyfrowy, potrzebni są wykwalifikowani pracownicy do jego wdrażania. Przyjmuje zatem z zadowoleniem propozycje Komisji przedstawione w przyjętym niedawno Nowym europejskim programie na rzecz umiejętności, dotyczące położenia nacisku na inwestycje w edukację cyfrową i szkolenia, tak aby zagwarantować, że obywatele będą posiadali umiejętności niezbędne w procesie transformacji cyfrowej.

Interoperacyjność

13. Odnotowuje, że wspólnym mianownikiem obu komunikatów, których dotyczy niniejsza opinia, jest brak interoperacyjności w wielu różnych sektorach, sprawiający, że badacze, przemysł, organy publiczne i decydenci polityczni nie są w stanie uzyskać dostępu do danych, których potrzebują.

14. Zwraca uwagę, że największą przeszkodą dla interoperacyjności, w przypadku takiego udostępniania danych jak np. transgraniczne usługi cyfrowe, jest zazwyczaj brak znormalizowanej architektury danych⁽⁵⁾.

15. Zaleca, by oprócz podstawowych standardów i prostych metadanych wspomnianych w komunikacie rozważyć również możliwość określenia europejskich danych podstawowych niezbędnych w usługach transgranicznych.

Normalizacja

16. Podziela zdanie Komisji, że obecna sytuacja wymaga partnerstwa między różnymi sektorami w odniesieniu do normalizacji; jako przykład można podać dziedzinę e-zdrowia, gdzie rosnąca odpowiedzialność obywateli za własne zdrowie wymaga przyjęcia szerszej perspektywy⁽⁶⁾.

17. Zauważa, że e-zdrowie, inteligentne systemy transportowe, inteligentna energia i bardziej ekologiczne technologie produkcyjne wskazane przez Komisję w komunikacie jako przykłady istotnych dziedzin będących przedmiotem działań mają istotne znaczenie dla działalności władz lokalnych i regionalnych, których aktywne zaangażowanie będzie niezbędne do osiągnięcia tych celów.

18. Zgadza się z Komisją, że priorytety powinny być poddawane regularnym przeglądom, ponieważ potrzeby w zakresie normalizacji faktycznie mogą się szybko zmieniać wraz z nieustannym pojawianiem się nowych innowacji, np. w zakresie usług socjalnych.

19. Uważa, że w normalizacji europejskiej istotne jest szerokie wykorzystywanie innowacji będących częścią patentów przedsiębiorstw, i popiera wysiłki Komisji mające na celu wyjaśnienie najistotniejszych elementów sprawiedliwej, skutecznej i egzekwowalnej metodyki udzielania licencji zgodnie z zasadami FRAND (na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach).

20. Zauważa, że europejskie samorządy lokalne i regionalne już teraz wykorzystują dużo otwartego oprogramowania. Uznaje się to za pozytywny trend, który Komisja powinna promować, w szczególności poprzez wyjaśnienie związku między warunkami licencji otwartego oprogramowania i licencji FRAND (na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach).

21. Zwraca uwagę, że oprócz rozwijania unijnej i międzynarodowej oficjalnej normalizacji konieczne są środki wspierające specyfikacje techniczne ICT opracowywane przez inne organizacje zajmujące się opracowywaniem norm i powszechnie przyjęte, najczęściej stosowane dobre praktyki.

⁽⁴⁾ CdR 1646/2013.

⁽⁵⁾ CdR 5514/2014.

⁽⁶⁾ CdR 5514/2014.

22. Uważa, że niezbędne jest opracowanie procedur zapewniających, by potrzeby końcowych użytkowników norm – zarówno przedsiębiorstw, jak i podmiotów sektora publicznego – były znane w momencie sporządzania planów normalizacji.

23. Bardzo pozytywnie odnosi się do propozycji Komisji dotyczącej wspierania szerszego udziału europejskich ekspertów w międzynarodowej normalizacji ICT, ponieważ wspólne globalne procedury mają ogromne znaczenie zarówno dla osiągnięcia europejskich celów z zakresu cyfryzacji, jak i dla rozwoju sektora.

24. Odnotowuje, że minęło już kilka lat od publikacji europejskich ram interoperacyjności dla europejskich usług użyteczności publicznej, i przyjmuje z zadowoleniem plan Komisji, aby te ramy zaktualizować, przy czym ma nadzieję, że w tym procesie rozważony zostanie także potencjał internetu rzeczy⁽⁷⁾.

Europejskie usługi w chmurze

25. Zauważa, że usługi w chmurze w Europie szybko się rozwijają. Według analizy Komisji mogłoby to oznaczać, że rynek usług w chmurze w Europie wzrośnie z 9,5 mld EUR w 2013 r. do 44,8 mld EUR do 2020 r., co stanowiłoby pięciokrotny wzrost⁽⁸⁾. Według danych Eurostatu z końca 2014 r.⁽⁹⁾:

- a) 19 % przedsiębiorstw unijnych korzystało z usług w chmurze w 2014 r., głównie na potrzeby hostowania systemów poczty elektronicznej i przechowywania plików elektronicznych;
- b) 46 % tych przedsiębiorstw korzystało z zaawansowanych usług w chmurze związanych z oprogramowaniem finansowo-księgowym, zarządzaniem relacjami z klientem i wykorzystaniem mocy obliczeniowej do użytkowania aplikacji biznesowych;
- c) na każde dziesięć przedsiębiorstw korzystających z usług w chmurze cztery (39 %) podały ryzyko naruszenia bezpieczeństwa danych jako główny czynnik ograniczający korzystanie przez nie z usług w chmurze;
- d) podobny odsetek przedsiębiorstw (42 %) niekorzystających z usług w chmurze stwierdza, że głównym powodem jest brak wiedzy na temat przetwarzania w chmurze.

26. Podkreśla w związku z powyższym konieczność określenia jasnego politycznego zobowiązania do finansowania infrastruktury badawczej związanej z chmurą obliczeniową w celu wykorzystania wielkiego potencjału przetwarzania w chmurze.

27. Zauważa, że usługi w chmurze opierają się na zaufaniu i że dla jego zdobycia i utrzymania trzeba skupić się szczególnie na kwestiach bezpieczeństwa danych i prywatności.

28. Wyraża nadzieję, że zwróci się uwagę na potencjał usług dla otwartej nauki opartych na chmurze, które mogą być wykorzystywane w dziedzinie edukacji.

29. Zwraca uwagę na rolę partnerstw publiczno-prywatnych w rozwijaniu opartych na chmurze usług dla otwartej nauki i powtarza już wcześniej przedstawioną opinię, że dzięki rozwijaniu europejskim powinno być możliwe wzajemne połączenie i uzyskanie interoperacyjności istniejących lub powstających chmur na poziomie krajowym, regionalnym i być może lokalnym⁽¹⁰⁾.

30. Zauważa, że szerokie wykorzystanie danych oraz innych materiałów dostarczanych za pośrednictwem usług w chmurze jest uzależnione od rozwiązania kwestii związanych z prawami autorskimi⁽¹¹⁾.

Udostępnianie danych

31. Wzywa Komisję do wsparcia szerszego wykorzystania europejskich danych zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony danych i zwraca się do niej, by przedstawiła ogólną analizę tego, jak w sposób zdecentralizowany można dotrzeć do odpowiednich danych, tak by uzyskać do nich dostęp.

⁽⁷⁾ Zob. CdR 10/2009, CdR 5514/2014, załącznik 2 do COM(2010) 744 final, oraz COM(2016) 179 final.

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-study-smart-20130043-uptake-cloud-europe>

⁽⁹⁾ Cloud computing – statistics on the use by enterprises (EUROSTAT, November 2014): http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises.

⁽¹⁰⁾ CdR 1673/2012.

⁽¹¹⁾ CdR 2646/2015.

32. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by przedstawić unijną inicjatywę mającą na celu promowanie swobodnego przepływu danych w UE ⁽¹²⁾.
33. Podkreśla, że udostępnianie znormalizowanych danych zmniejszy obecną fragmentację między badaczy, przedsiębiorstwa i organy publiczne, a także w obrębie tych grup, oraz pomoże w realizacji wielu z celów związanych z jednolitym rynkiem cyfrowym.
34. Podziela opinię Komisji co do uprzedzeń utrudniających obecnie udostępnianie danych i nawołuje do większej aktywności w informowaniu o korzyściach płynących z udostępniania danych dla strony udostępniającej dane ⁽¹³⁾.
35. Zauważa, że udostępnianie danych przynosi również istotne korzyści dla władz lokalnych i regionalnych. Właściciel danych nie traci nic, udostępniając dane: wręcz przeciwnie, udostępnienie danych zwiększa ich wartość. Otwarcie danych rządowych wzmacnia demokrację i stwarza nowe możliwości biznesowe. Udostępnianie danych zmniejsza również potrzebę składania *ad hoc* często kosztownych wniosków o dane.
36. Zwraca uwagę, że jeżeli obywatele będą mieli szerszy dostęp *online* do danych dotyczących ich zdrowia, będzie to oznaczać, że przyjmą większą odpowiedzialność za własne zdrowie; ma nadzieję, że obywatele będą także mieli większe możliwości wykorzystywania swych danych w innych obszarach administracji publicznej.
37. Zauważa, że aby czerpać korzyści z europejskiej chmury dla otwartej nauki, organy publiczne, w szczególności MŚP, potrzebują nie tylko samych danych, ale także narzędzi do ich analizy, szczególnie w przypadku dużych zbiorów danych.
38. Popiera starania Komisji mające na celu zjednoczenie europejskiej społeczności danych, na przykład w partnerstwie publiczno-prywatnym Big Data w ramach programu „Horyzont 2020”, i zachęca władze lokalne i regionalne do angażowania się, w miarę możliwości, w tę współpracę.
39. Sądzi, że europejska chmura dla otwartej nauki, która obejmuje dane organów publicznych, przedsiębiorstw i dane naukowe, mogłaby dzięki wykorzystaniu metod przetwarzania dużych zbiorów danych ułatwić na przykład zajmowanie się zagadnieniami z zakresu polityki lokalnej, które często są wielowymiarowe i złożone.

Internet rzeczy

40. Podkreśla ważną rolę europejskiej chmury obliczeniowej również w dziedzinie ochrony środowiska, ze względu na przechowywanie dokumentów, informacji i danych w formie cyfrowej. Oprócz tego, że przechowywanie różnego rodzaju plików i dostęp do nich są dużo łatwiejsze, to również fakt, że nie są one drukowane, przyczynia się do minimalnego wykorzystania papieru, a przez to do ochrony środowiska.
41. Z zadowoleniem odnotowuje, że internet rzeczy (IoT) jest jednym z priorytetów Komisji w zakresie normalizacji, ponieważ w przyszłości będzie miał istotny korzystny wpływ na jakość usług i wydajność działań, za które odpowiedzialne są władze lokalne i regionalne. Według badania Komisji Europejskiej ⁽¹⁴⁾ wartość rynkowa internetu rzeczy w UE ma przekroczyć 1 bilion EUR do 2020 r.
42. Wyraża nadzieję, że Komisja szerzej uwzględni ogromny potencjał internetu rzeczy w swych różnych programach dotyczących cyfryzacji administracji publicznej.
43. Sądzi, że ustanowienie norm dotyczących internetu rzeczy w kontekście zamówień publicznych jest przydatne dla regionów i gmin i może zapewnić przemysłowi europejskiemu znaczącą przewagę w tym sektorze.
44. Zwraca jednak uwagę, że internet rzeczy jest sektorem dopiero się kształtującym i że potrzebne są nie tylko normy, ale także innowacyjne eksperymenty, których finansowanie powinno być priorytetem dla UE.

⁽¹²⁾ COM(2015) 192.

⁽¹³⁾ CdR 4165/2014.

⁽¹⁴⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/definition-research-and-innovation-policy-leveraging-cloud-computing-and-iot-combination>.

45. Zauważa, że liczne analizy wykazały, iż wiele władz lokalnych i regionalnych jest niedoinformowanych, jeśli chodzi o korzyści płynące z internetu rzeczy, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia, efektywności energetycznej, ochrony środowiska, bezpieczeństwa, zarządzania nieruchomościami oraz inteligentnego transportu, i wyraża nadzieję, że Komisja podejmie działania, aby zapewnić wymianę wiedzy w tej dziedzinie i lepszą dokumentację, a także by informować o efektach i szansach związanych z internetem rzeczy, inicjatywą „inteligentne miasta” i otwartymi danymi.

46. Podkreśla, że wszystkie pięć dziedzin priorytetowych wskazanych przez Komisję w odniesieniu do normalizacji jest ze sobą powiązanych, lecz istnieje szczególnie ścisła współzależność między internetem rzeczy i przyszłymi sieciami 5G. Jeśli nie osiągnie się pełnego zasięgu geograficznego sieci 5G, korzystanie z internetu rzeczy w ten sam sposób we wszystkich regionach Europy nie będzie możliwe.

Bruksela, dnia 11 października 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Markku MARKKULA
